

**Осиповський
Тимофій
Федорович
(1765-1832)**

видатний математик, професор і ректор
Харківського університету

Основні дати життя і народження

- Народився 1765 р. у с. Осипове Ковровського району Володимирської губернії.
- До 1783 р. навчався у Володимирській духовній семінарії, після чого, як кращий з її учнів, був направлений до Петербурзької учительської гімназії, яку закінчив у 1786 р.
- Після її закінчення він переїхав до Москви, де почав викладати в головному народному училищі фізико-математичні науки і російську словесність.
- У 1800 р. повернувся до Санкт-Петербургу, де посів кафедру фізики і математики в Петербурзькій учительській гімназії.
- У 1803 р. гімназія була перетворена в педагогічний інститут, де він продовжив працювати вже як професор.

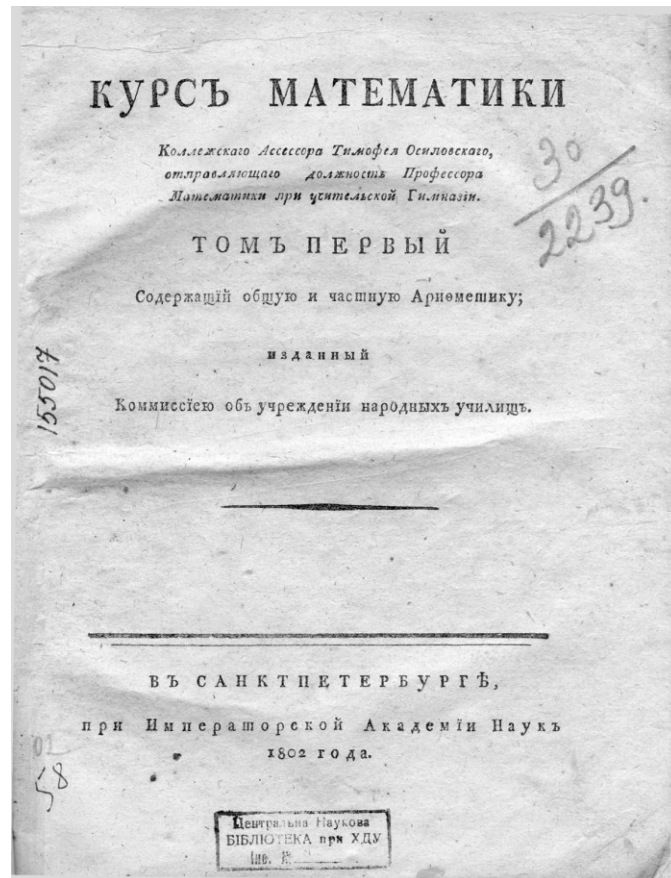
- У 1803 р. Т. Ф. Осиповський переїхав до Харкова. Він був затверджений на посаді професора математики у Харківському університеті.
- З 1805 р. почав викладати в Харківському університеті.
- У 1807 р. Рада університету присвоїла Т. Ф. Осиповському ступінь доктора.
- З 1811 по 1820 р. читав курси математики, механіки, оптики і прикладної астрономії. Серед його учнів був видатний математик М. В. Остроградський.
- Брав активну участь в організації у 1812 р. Товариства наук при Харківському університеті. Неодноразово обирався його головою. Займався популяризацією науки, перекладацькою діяльністю. Був головою Філотехнічного товариства.
- З 1813 по 1820 р. — ректор Харківського університету.
- Пізніше переїхав до Москви, де і помер у 1832 р.
- У 1863 р. у Харківському університеті була заснована стипендія імені Т. Ф. Осиповського.

Праці вченого

Написаний Т.Ф. Осиповським «Курс математики» на той час був одним із кращих математичних посібників не лише у російській математичній науці, а й іноземній. Він складався із 3х томів (4й том видати не зміг).

Перші два томи вийшли у 1801-1802 рр., третій у 1823 р.

У деяких західноєвропейських країнах були зроблені переклади «Курса математики».

сод. № 113 = № 36.

КУРСЪ МАТЕМАТИКИ

Тимофея Осиповскаго, отправляющаго должность Профессора Математики при учительской Гимназии,

ТОМЪ ВТОРЫЙ

Содержащій Геометрію, прямолинейную и сферическую Тригонометрію, и введеніе въ криволинейную Геометрію.

съ Коммиссіи о учрежденіи школъ.

ВЪ САНКТ-ПЕТЕРБУРГѢ
при Императорской Академіи Наукъ.
1801 года.

57
1801

Центральная Библиотека
№ 36812

1. 413. **КУРСЪ** *Родригес*
МАТЕМАТИКИ.

ЗАСЛУЖЕННАГО ПРОФЕССОРА, СТАТСКАГО СОВѢТНИКА

ТИМОФЕЯ ОСИПОВСКАГО.

~~1-413~~
ТОМЪ III,

СОДЕРЖАЩІЙ ВЪ СЕБѢ
ТЕОРИЮ АНАЛИТИЧЕСКИХЪ ФУНКЦІЙ,

въ коей разсматриваются:

ПРЕОБРАЗОВАНІЕ ФУНКЦІЙ; ИЗМѢНЕНІЕ ФУНКЦІЙ ВООБЩЕ ПО РАЗНОСТЯМЪ И ВАРИАЦІЯМЪ, И СУММОВАНІЕ РАЗНОСТНЫХЪ ФУНКЦІЙ; ДИФФЕРЕНЦИРОВАНИЕ ФУНКЦІЙ И ИНТЕГРИРОВАНИЕ ДИФФЕРЕНЦІАЛЬНЫХЪ ФУНКЦІЙ; ИНТЕГРИРОВАНИЕ УРАВНЕНІЙ, КАКЪ ВЪ ЦѢЛЫХЪ, ТАКЪ И ЧАСТНЫХЪ ДИФФЕРЕНЦІАЛАХЪ, И ВАРИАЦІОННОЕ ИЗЧИСЛЕНІЕ.

1-413
РОССИЙСКИЙ УНИВЕРСИТЕТЪ
1. 5890
МАТЕМАТИЧЕСКАЯ

ВЪ С. ПЕТЕРБУРГѢ,

при Императорской Академіи Наукъ, 1823 года.

58

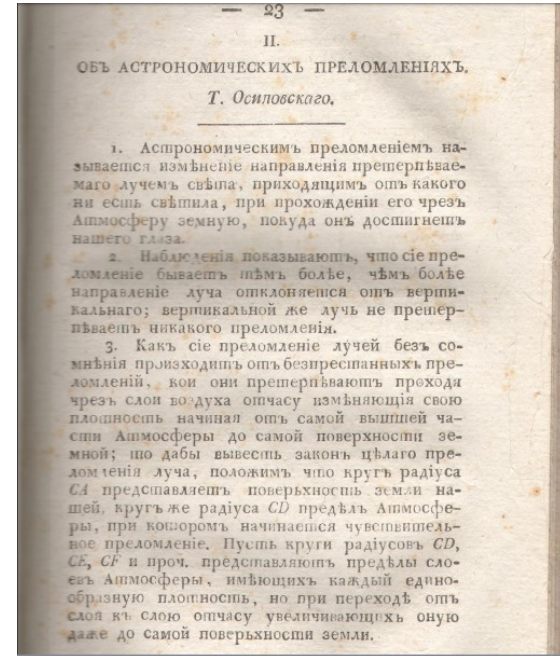
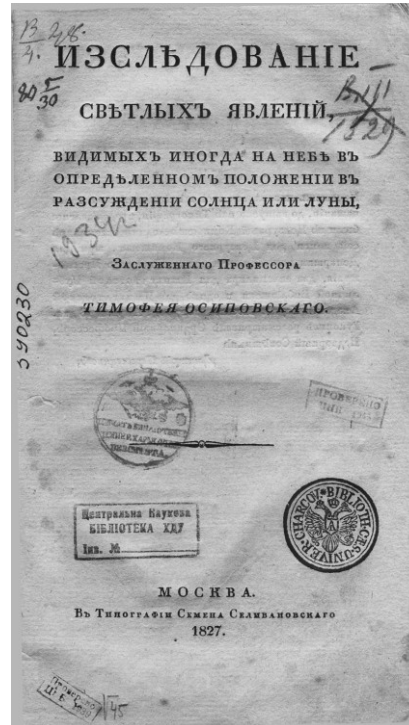
Доступная Наука Библиотека
при Херсонскомъ Губернскомъ Университетѣ

«Курс математики» Осиповского, может быть поставлен наряду с лучшими руководствами того времени; сочинения его показывают автора со всем, что было замечательного в математической литературе Европы; избравши образцом преимущественно Эйлера, Осиповский по ясности и строгости изложения был достойным последователем великого математика».

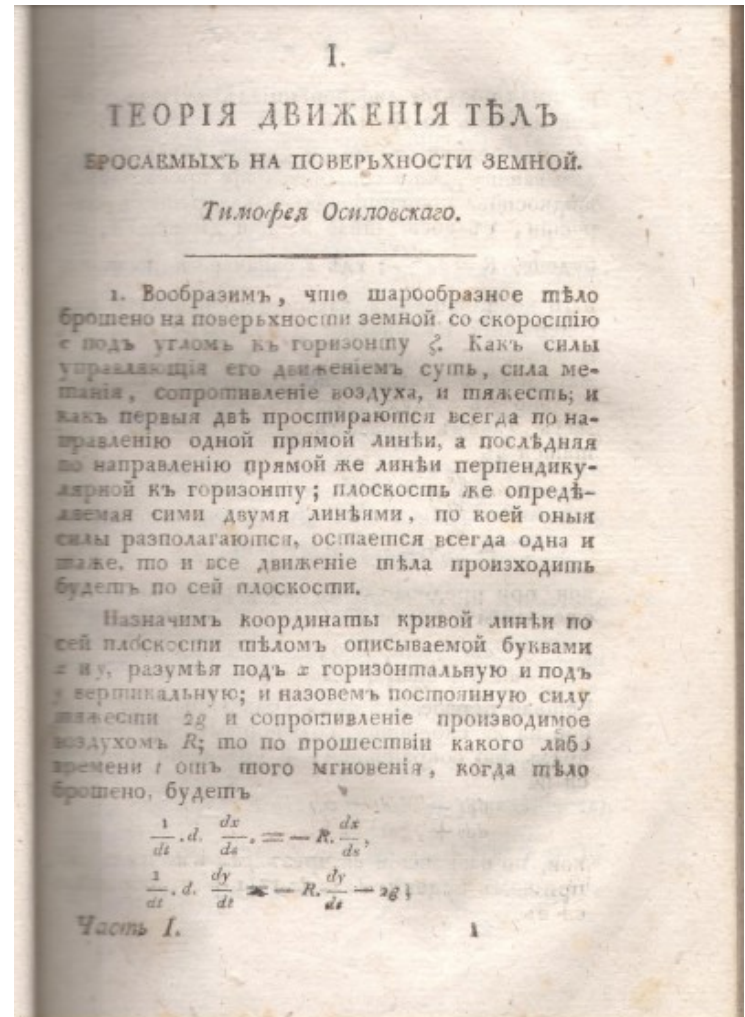
Академік Сухомлинов

Т.Ф. Осиповський цікавився астрономією, фізикою, механікою. Велике значення мали його дослідження з астрономії.

Викликає інтерес його наукова праця: «Исследование светлых явлений, видимых иногда на небе в определенном положении, в рассуждении солнца или луны» (1927). Ця наукова праця пізніше була перекладена французькою мовою. А також праця «Об астрономических преломлениях».

Велике теоретичне значення мала його праця з механіки «Теория движения тел, бросаемых на поверхности земли».

Відомі промови Т.Ф. Осиповського, виголошені ним на урочистому зібранні Харківського університету 30 серпня 1807 р. «О пространстве и времени» і 30 серпня 1813 р. «Рассуждения о динамической системе Канта».

І. Р А З С У Ж Д Е Н І Е

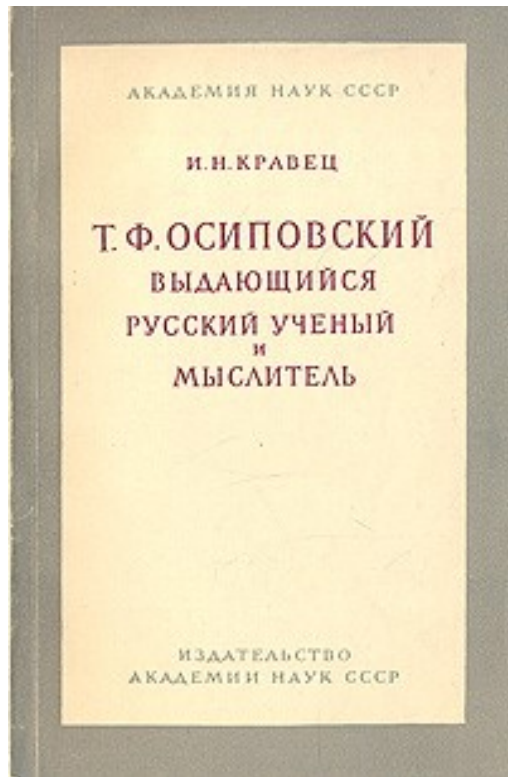
О Динамической системѣ Канта,

Произнесенное Профессоромъ Осиповскимъ.

39748

Если прочтемъ изложеніе мнѣній и ученій древнихъ Греческихъ философовъ, то увидимъ, что нравственныя и математическія ихъ сужденія были вообще хороши; но сужденія ихъ о разныхъ явленіяхъ природы большею частію спранны, и даже смѣшны. Отъ чего жъ сіе происходило? Отъ того, что они искали всѣхъ познаній единственно почти въ самихъ себѣ. И дѣйствительно, довольно только познать намъ самихъ себя, дабы помочь, чрезъ приложеніе своихъ чувствованій къ другимъ, почерпнуть всѣ почти правила нравственности изъ самихъ себя. Равнымъ образомъ, довольно только того, чтобъ получить идею о пространстве и сравненіи между собою частей его, дабы все относящееся къ отвлеченной Математикѣ чрезъ одни дѣйствія души нашей произвестъ было можно. Но дабы познать законы какаго либо явленія природы, для сего надлежитъ сперва разсматривать его въ разныя времена, въ разныхъ видахъ, въ разныхъ отношеніяхъ къ другимъ явленіямъ, имѣющимъ дѣйствительное или видимое только вліяніе на оное, и изыскивать тѣ состоянія сего явленія, въ кои оно оказывается наиподѣльнѣе отъ прочихъ совмѣст-

З бібліографією робіт Т.Ф. Осиповського можна ознайомитися у книзі *И.Н. Кравец. Т.Ф. Осиповский – выдающийся русский ученый и мыслитель. – Москва, 1955.*

Інтернет посилання

Осиповский, Т.Ф. [2]

https://www.univer.kharkov.ua/ru/general/our_university/rectors?cat=3&ofs=0

http://az.lib.ru/o/osipowskij_t_f/text_1911_osipovskiy_about.shtml

<http://theormech.univer.kharkov.ua/Osypovsky.html>